

Conferința transfrontalieră

“Incluziune socială fără frontiere”

6- 8 noiembrie 2009

Iași, România

**Situația copiilor cu dizabilități în
instituțiile de tip rezidențial din
Republica Moldova**

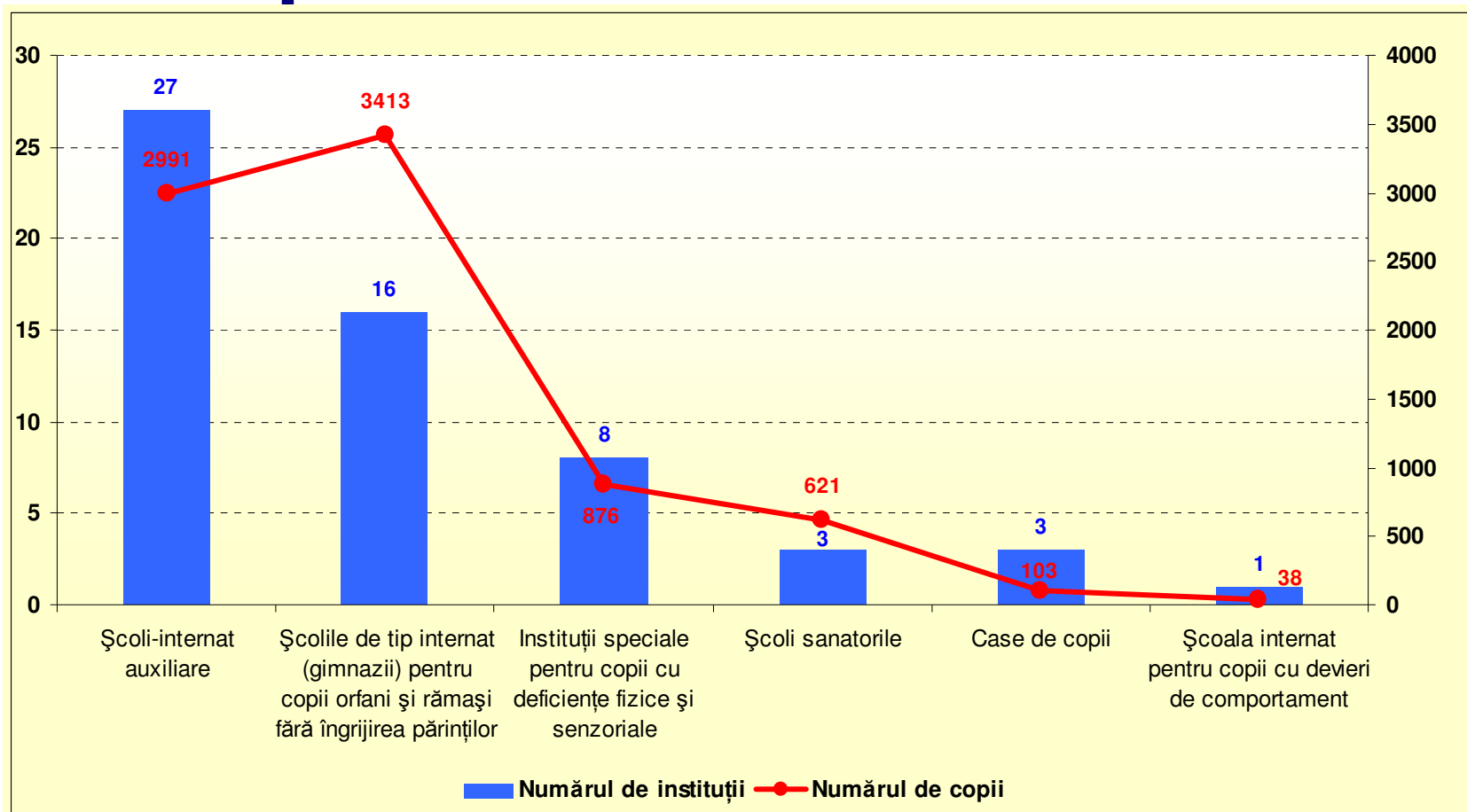
Dr.Tamara Fornea, expert, APAS

Cadrul legal

- Convenția ONU cu privire la drepturile copiilor;
- Convenția ONU cu privire la drepturile Persoanelor cu Dizabilități;
- Constituția Republicii Moldova (art.51. alin.1);
- Legea învățământului (art. 33).

Sistemul rezidențial de îngrijire a copilului aflat în dificultate

Sursa: Ministerul Educației 2009

Politici

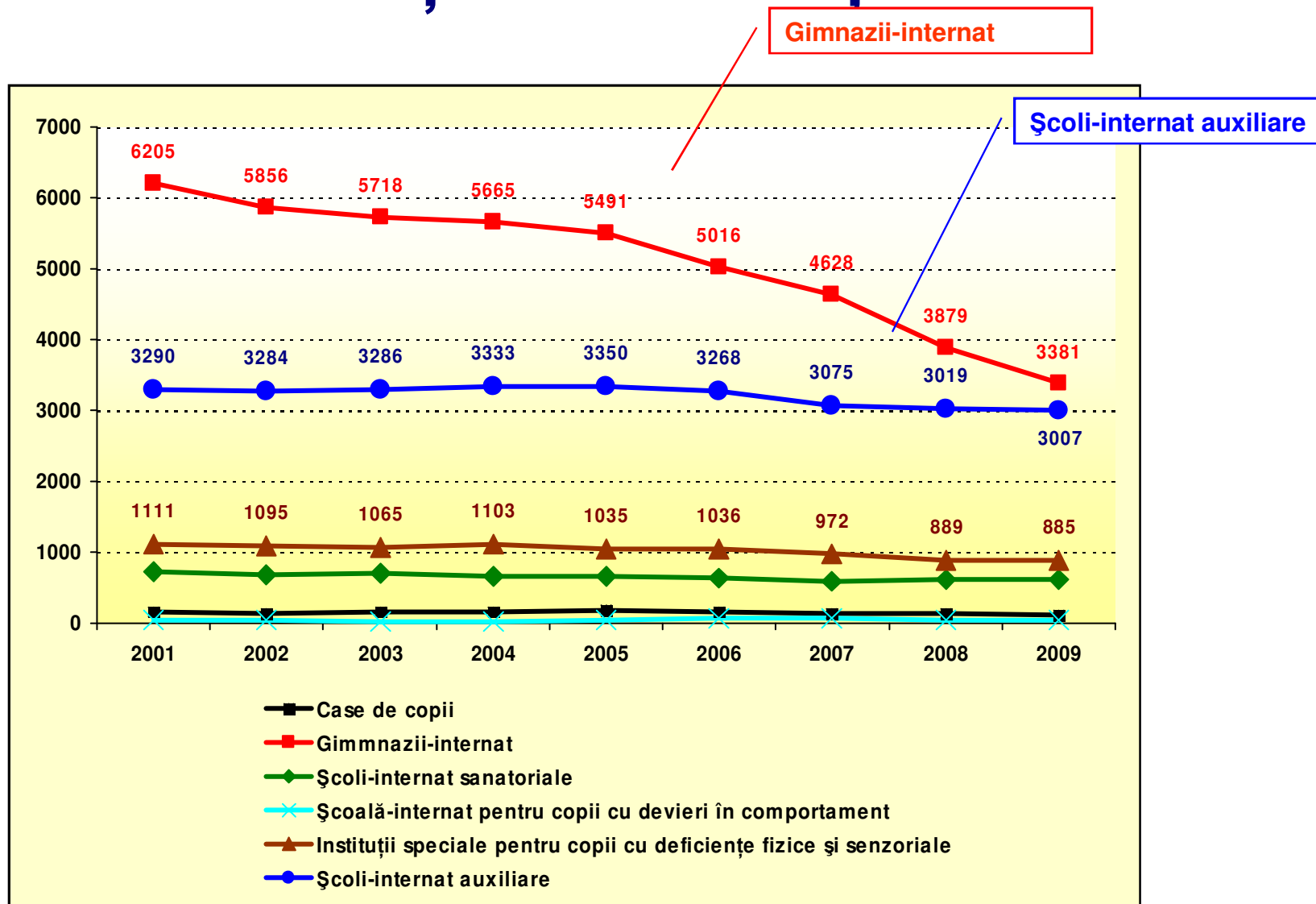
- **Strategia și Planul Național de Acțiuni cu privire la Reforma Sistemului Rezidențial de Îngrijire a Copilului pentru anii 2007-2012** (HG nr.784 din 09.07.2007);
- **Strategia Națională privind acțiunile comunitare pentru susținerea copiilor aflați în dificultate pe anii 2007-2009** (HG nr. 954 din 20.08.07);
- **Strategia Națională "Educație pentru toți"** (HG nr.410 din 04.04.2003);
- **Strategia Națională privind politicile de ocupare a forței de muncă pe anii 2007-2015** (HG nr.605 din 31.05.2007)
- **Strategia privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova (2008-2010) (proiect)**
- **Codul învățământului (proiect) art.25**

Principalele provocări ale politicilor

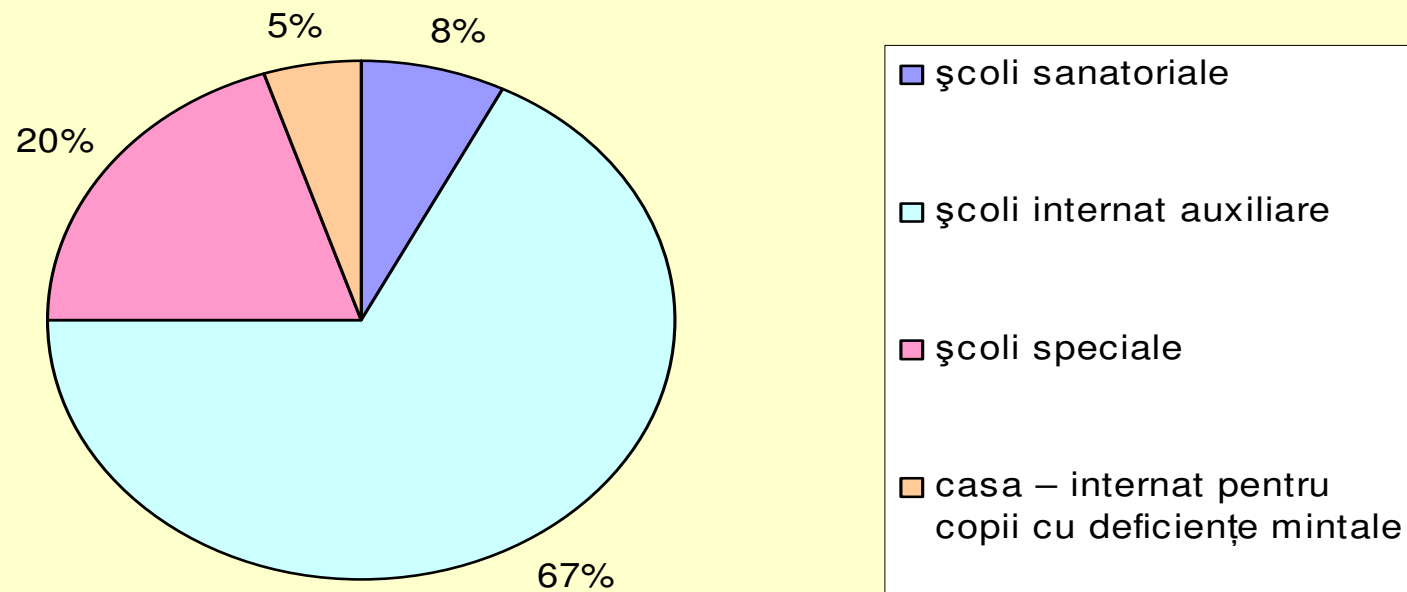
- Dezinstituționalizarea copiilor (*reducerea cu 50% a numărului de copii din instituțiile de tip rezidențial către anul 2012*);
- Evaluarea dezavantajelor în educație și instruire;
- Creșterea profesionalismului resurselor umane din sistem;
- Îmbunătățirea accesului la servicii de calitate;
- Reducerea duratei de aflare a copiilor în instituțiile rezidențiale;
- Depășirea discriminării și sporirea integrării copiilor cu dizabilități;
- Orientarea și pregătirea profesională a copiilor din instituțiile rezidențiale;
- Sporirea responsabilității comunității și dezvoltarea unor servicii alternative (*Numărul beneficiarilor de servicii alternative către anul 2010 va constitui 10% din numărul total de copii cu nevoi speciale*);
- Reducerea sărăciei copiilor și familiei.

Evoluția numărului de copii în instituțiile rezidențiale

Sursa: Ministerul Educației 2009

Tipurile de instituții pentru copii cu dizabilități

Plasarea în instituție a copilului cu CES

Organizarea structurală a Consultației MPP

La nivel central - **Consultația MPP**

Copii cu deficiențe mintale de vîrsta 3-11 ani/Copii cu deficiențe psihofizice pînă la vîrsta de 15 ani.

La nivel de APL - **Comisiile MPP**

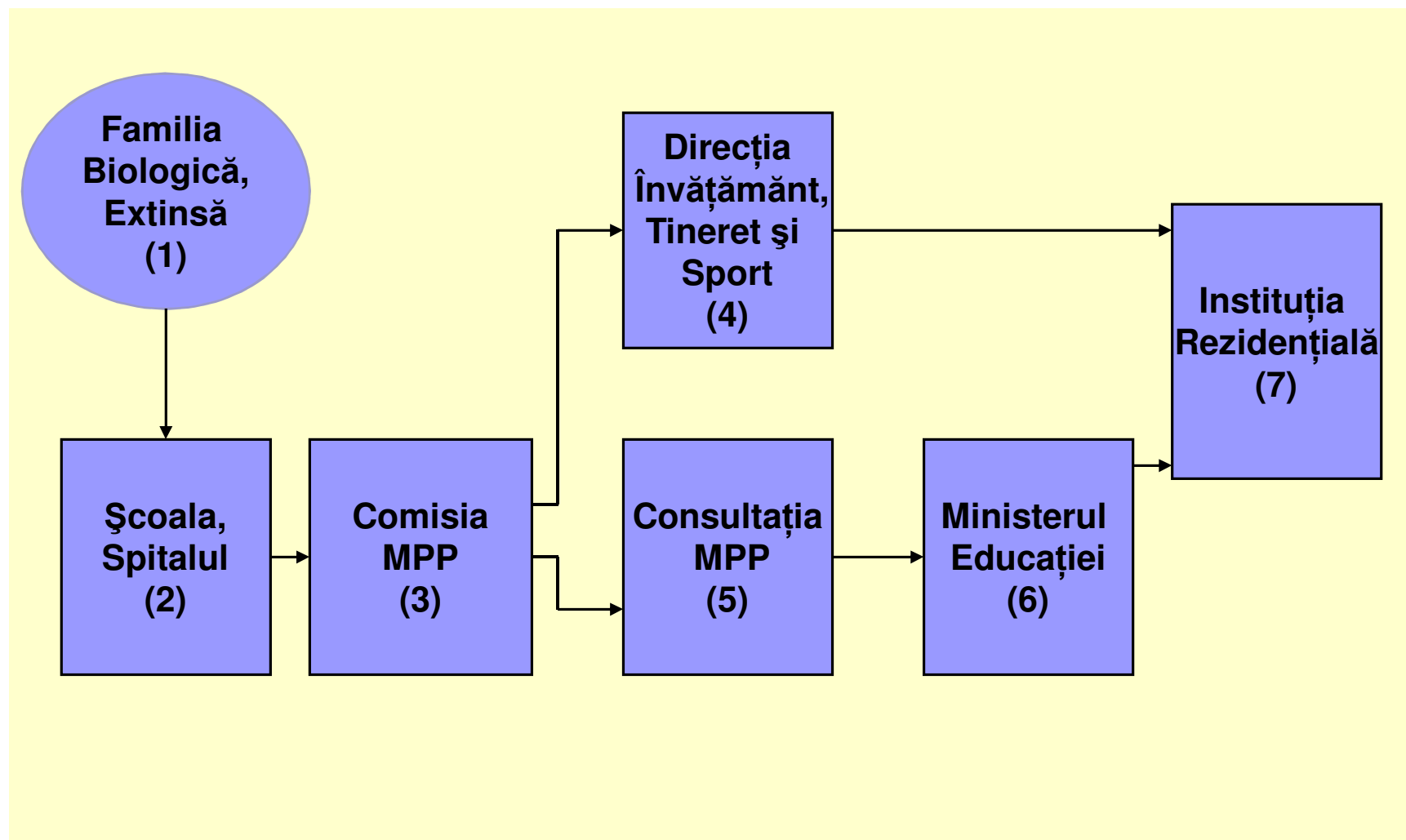
Copii cu deficiențe mintale de vîrsta 7-11 ani (copii cu deficiențe de limbaj, reținere în dezvoltarea psihică).

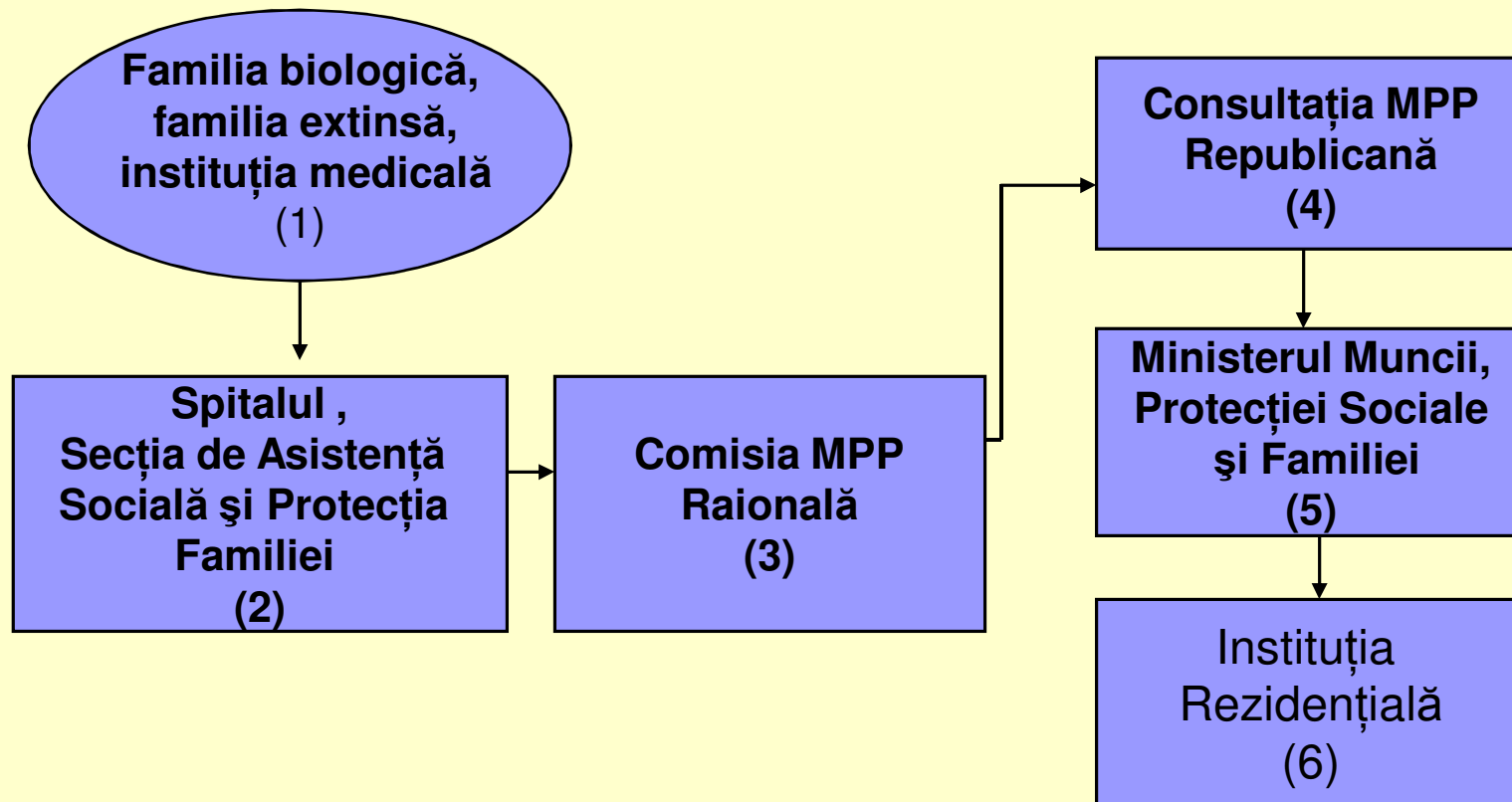
La nivel de instituție - **Comisia intrașcolară**

Copii plasați în instituțiile pentru copii cu nevoi speciale

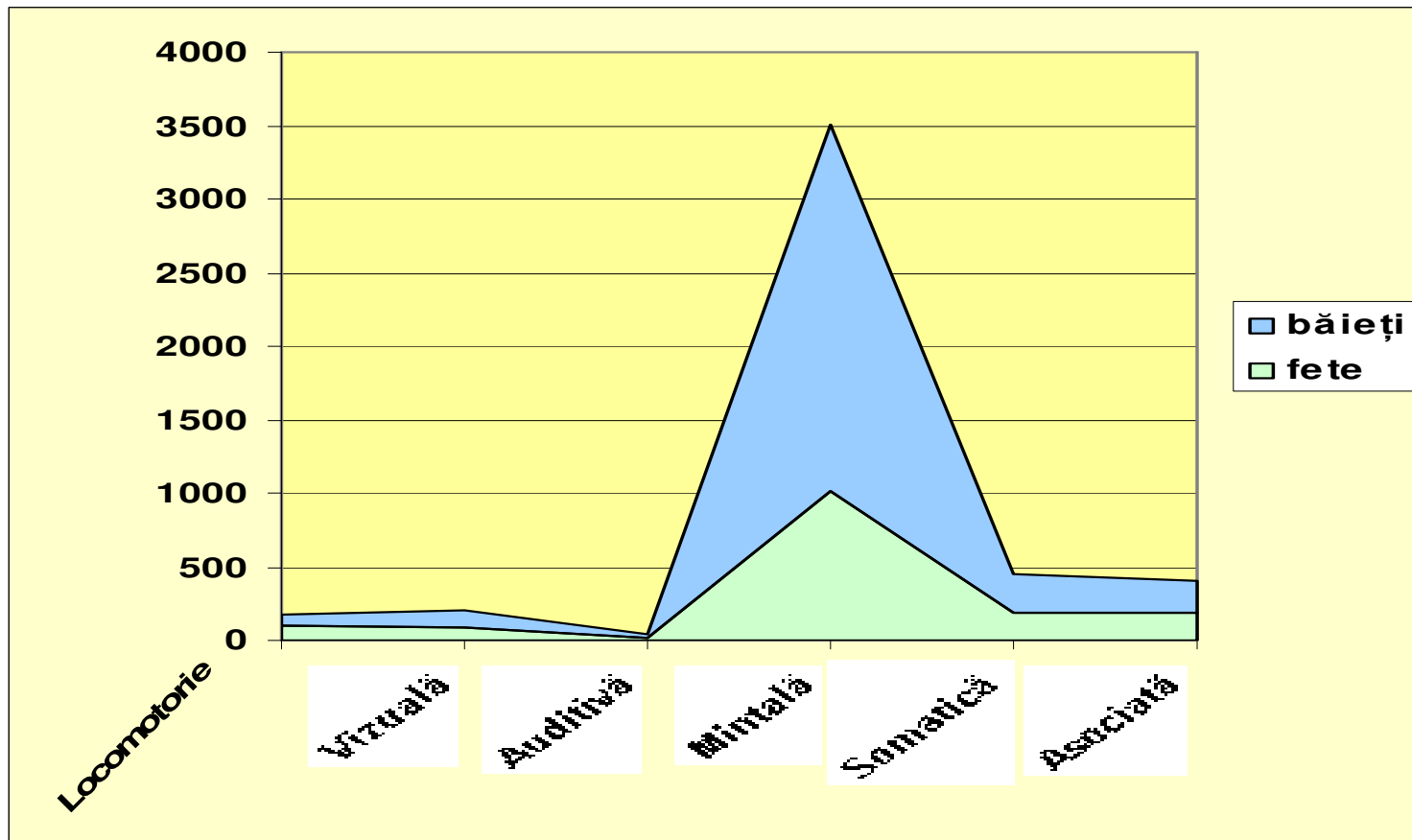
Intrarea în școala internat specială a copilului de vârstă 3-15 ani (1 modalitate)

Intrarea în instituție a copilului cu dizabilități de vârstă 4 – 18 ani *(II modalitate)*

Distribuirea copiilor după tipul de dizabilitate în școlile-internat auxiliare (85% din școli)

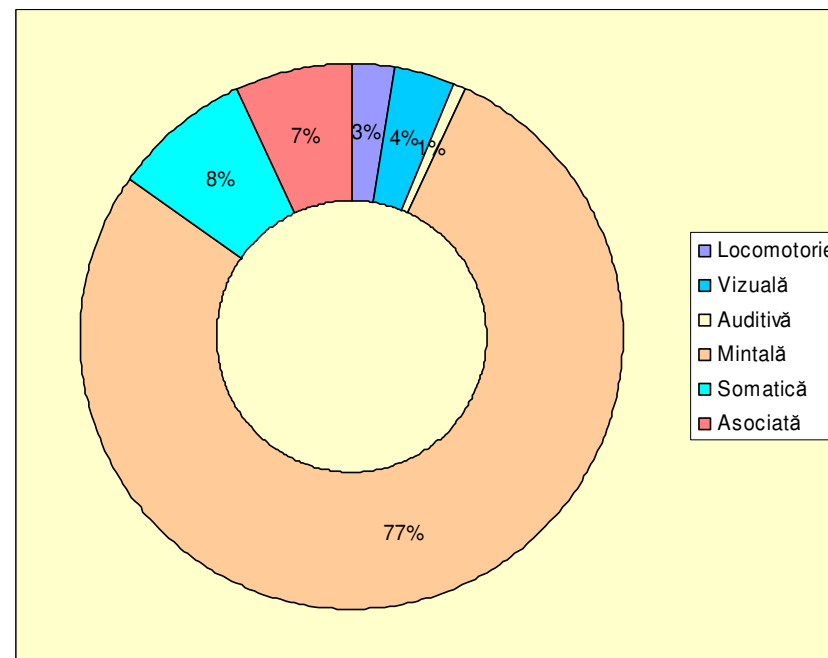
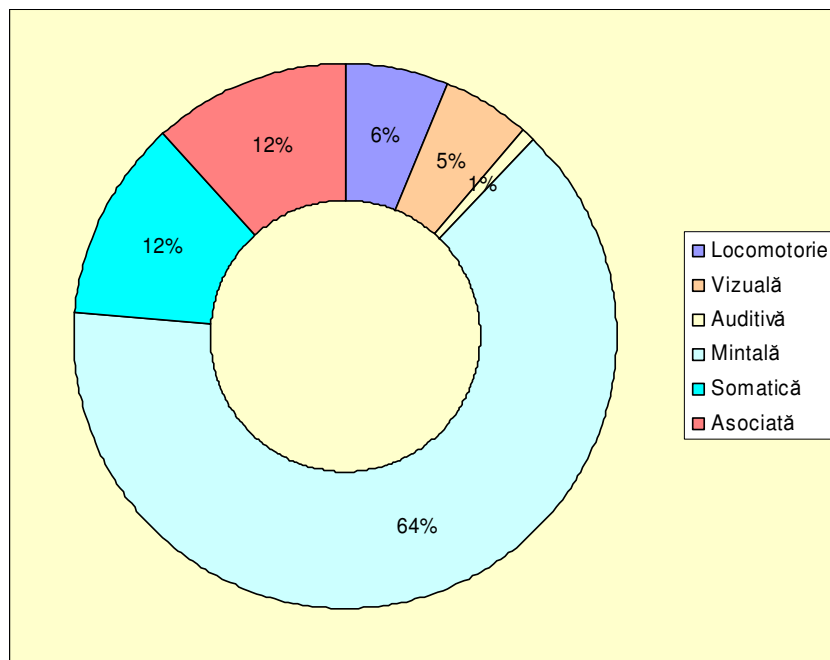

Sursa : Ministerul Educației, 2009

Tipul de dizabilitate

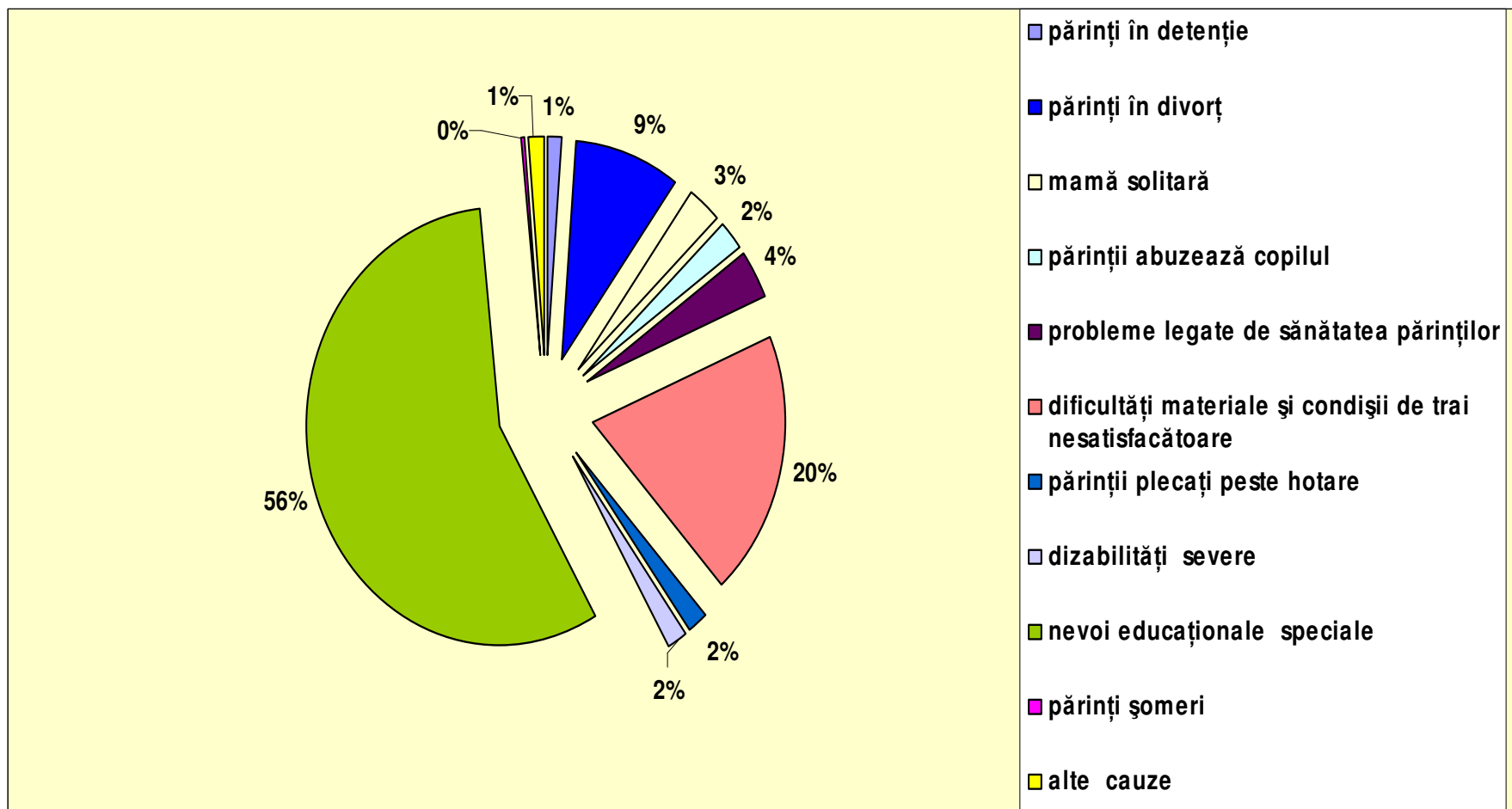
Fete

Băieți

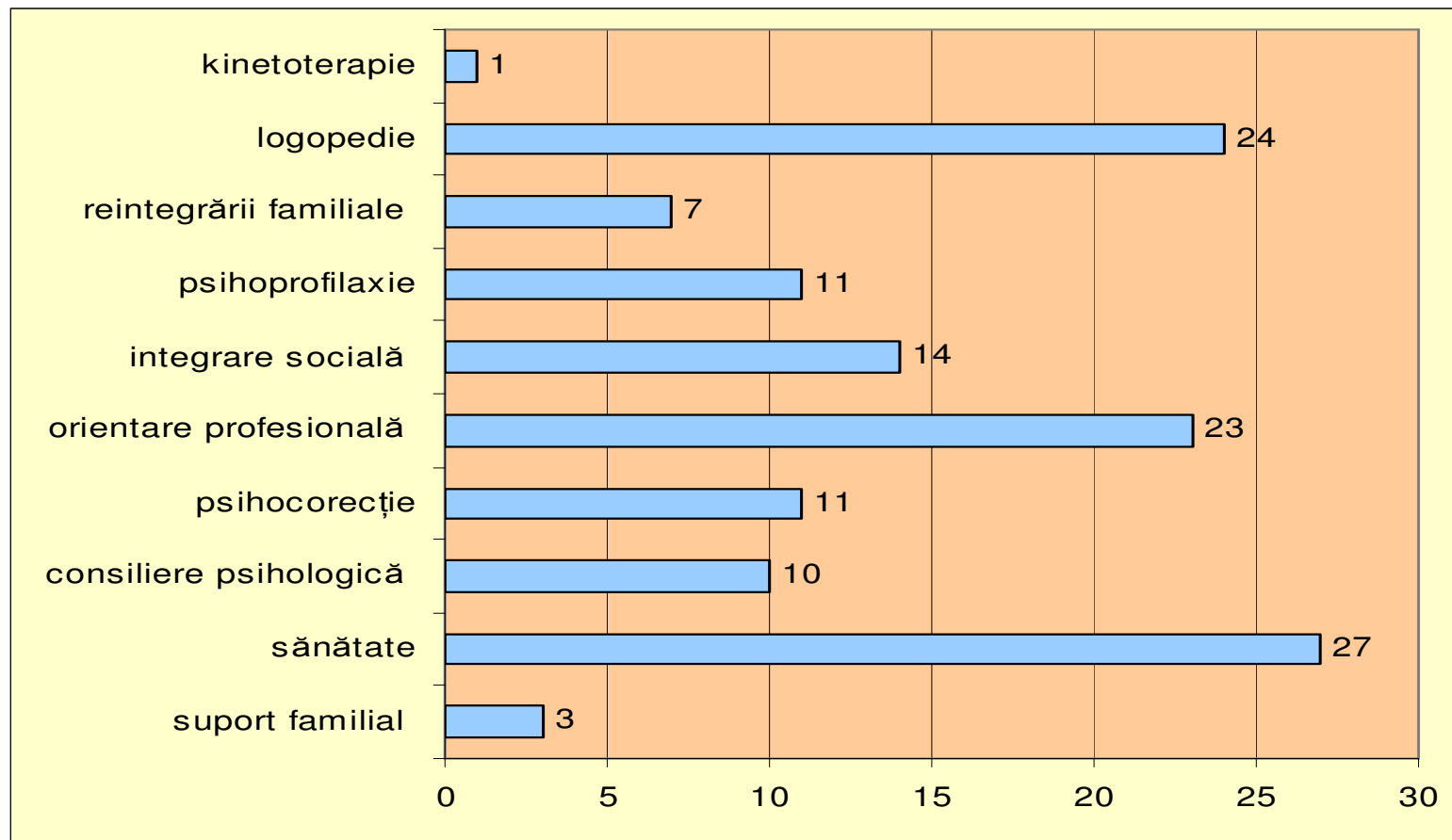
Sursa: Ministerul Educației, 2009

Date cu privire la mediul din care provine copilul instituționalizat

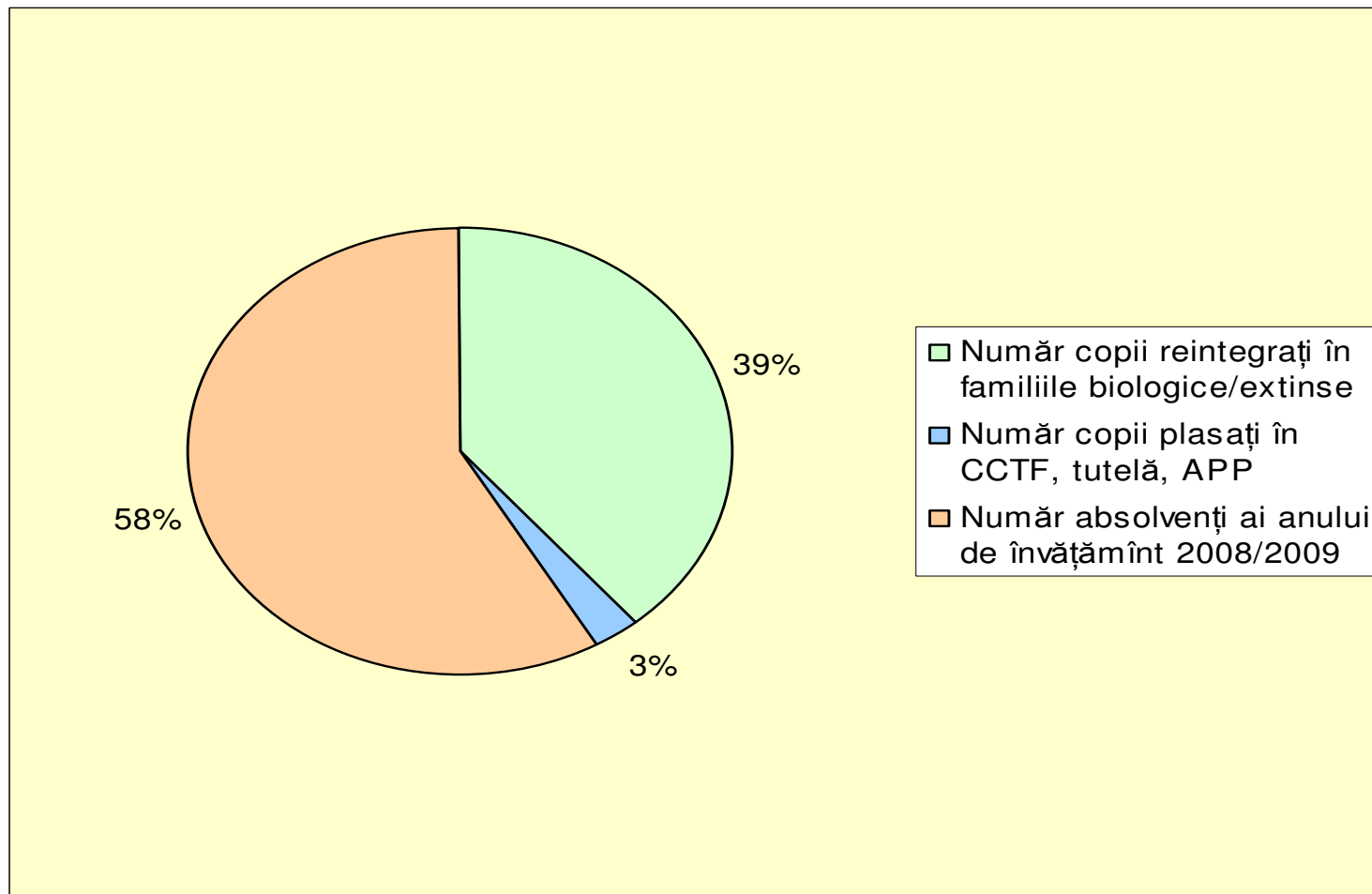
Sursa: Raport : "Evaluarea rapidă a instituțiilor de îngrijire rezidențială a copiilor din RM", MET UNICEF/TACIS, Chișinău, 2007
(circa în 90% cazuri vin din mediul familial)

Servicii prestate în cadrul instituțiilor auxiliare

Sursa: Raport : "Evaluarea rapidă a instituțiilor de îngrijire rezidențială a copiilor din RM", MET UNICEF/TACIS, Chișinău, 2007

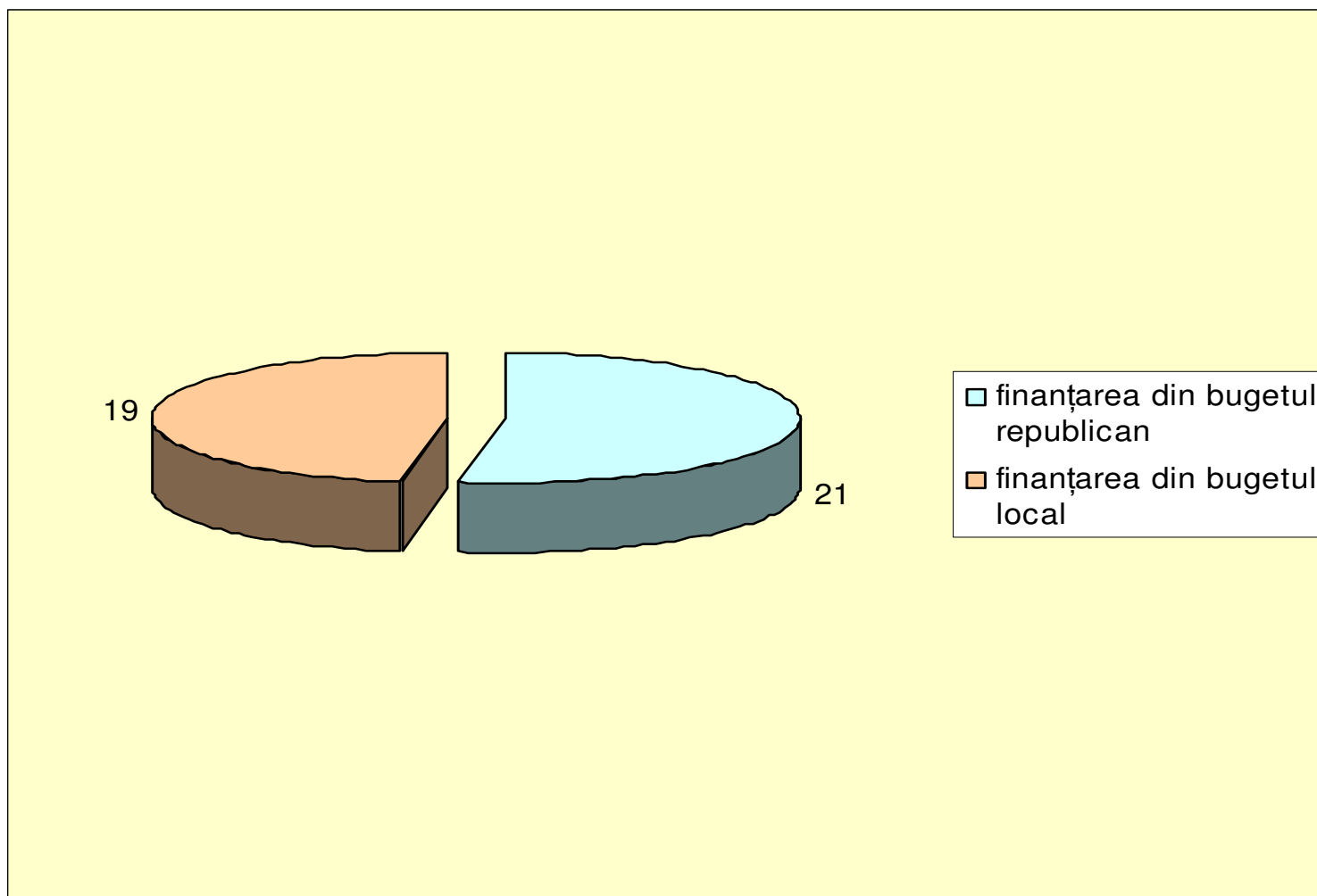
Cauzele ieșirii copiilor din instituție

Sursa: Ministeru Educației, 2009

Finanțarea sistemului rezidențial

pentru copii cu CES (nr.de instituții)

Sursa: Ministeru Educației, 2009

Distribuția copiilor după tipul instituției și modul de finanțare (%)

Tipul instituții	Școli sanatoriale	Școli speciale	Școli – internat auxiliare
Buget de stat	12,2	11,2	26,9
Buget local	-	5,9	31,8
Total	12,2	17,1	58,7

Alocarea fondurilor de stat la bugetele UAT(norme pe elev)

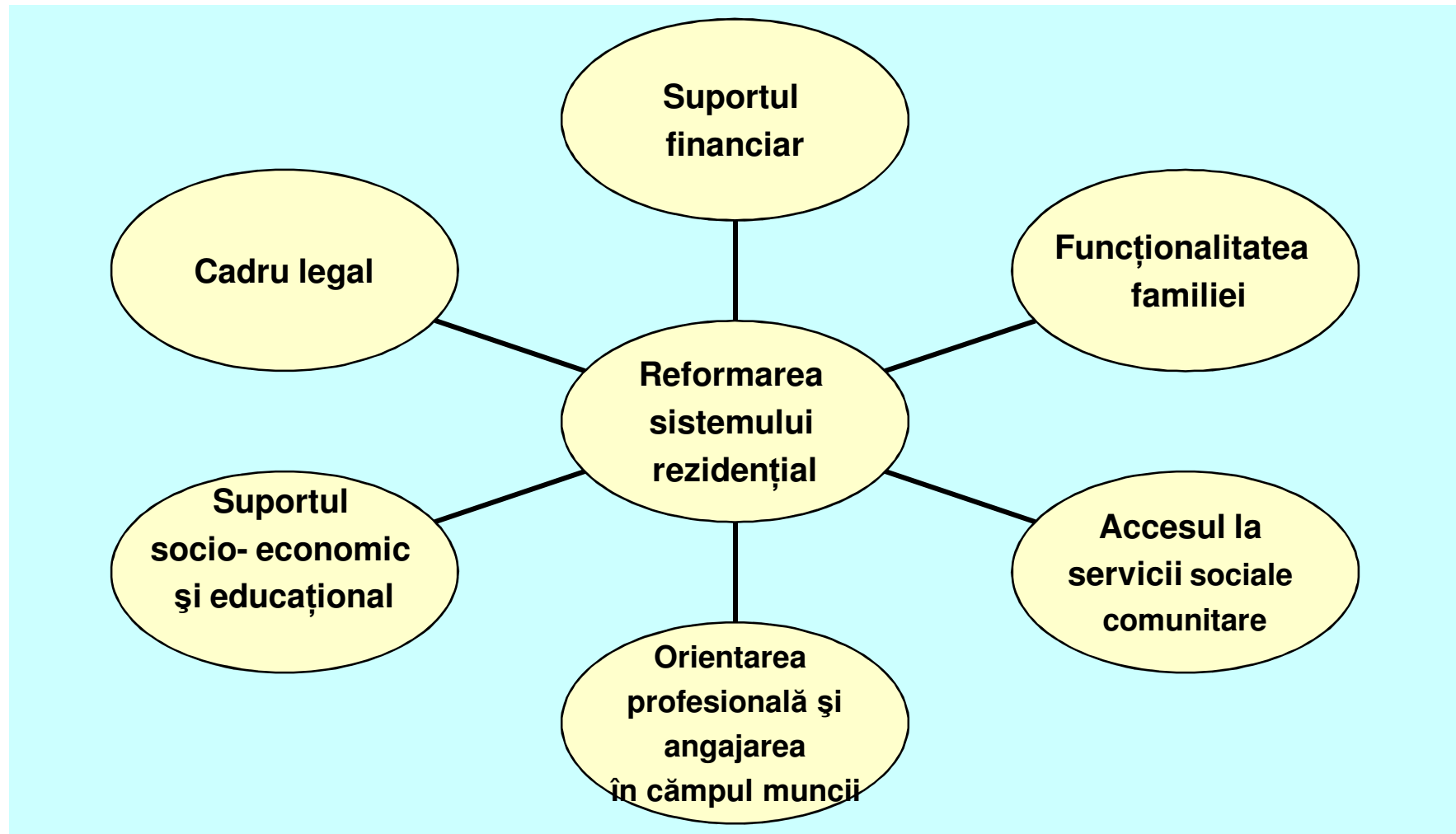
Instituții		2003	2005	2007	2008
CCTF		-	6.707	7.249	7.326
Școli de tip internat		3.963	5.315	10.900	14.650
Instituții speciale	anual	5.441	8.313	14.182	18.171/
	lunar	453,4	692,75	1181,8	1514,25
Minimul de existență în mediu pe lună pe un copil (7-16 ani) în lei		604,0	784,6	1118,8	1405,9

Obstacolele în asigurarea incluziunii sociale a copiilor cu dizabilități

- lipsa unei politici unificate în domeniul protecției sociale a copiilor cu dizabilități (lipsește continuitatea între segmentele sistemului educațional și cel al asistenței sociale a copiilor cu dizabilități și a familiilor lor);
- predominarea formelor rezidențiale de protecție socială a copiilor cu dizabilități, fapt ce afectează relațiile de familie și nu permite incluziunea acestora în societate;
- sistemul de incluziune educațională slab dezvoltat;
- coordonarea insuficientă între domeniile ocupării forței de muncă și protecției sociale a copiilor cu dizabilități;
- nivelul scăzut de angajare în câmpul muncii a tinerilor cu dizabilități;
- nivelul scăzut al prestațiilor sociale, care sporește riscul de sărăcie în familiile cu copii cu dizabilități;
- accesul limitat al copiilor cu dizabilități la infrastructura socială ca rezultat al neadaptării mediului fizic din punct de vedere arhitectural.

Dimensiunile sociale ale incluziunii

Recomandări (I)

Asigurarea dreptului la educație a copiilor cu CES prin:

- asigurarea unui mediu informațional și fizic adecvat pentru învățământul incluziv;
- organizarea procesului educațional în baza principiilor educației și instruirii incluzive prin adaptarea curriculară (program modificat, adaptat, special și individual);
- individualizarea formelor și metodelor de instruire ale copiilor cu dizabilități;
- asigurarea frecvenței copiilor cu dizabilități în instituțiile de cultură generală prin transport special;
- asigurarea instituțiilor cu specialiști calificați: psihologi, logopezi, psihopedagogi, asistenți sociali, cadru didactic de sprijin, care oferă sprijin procesului instructiv-educativ;
- înființarea centrelor de zi pentru copii cu dificultăți de învățare și a centrelor de terapie vocațională și orientare profesională;
- finanțarea sistemului de învățământ general conform principiului „banii urmează copilul”.

Recomandări (II)

- Modificarea metodologiei de evaluare a copiilor cu dizabilității;
- Diferșificarea serviciilor din cadru instituțiilor rezidențiale și asigurarea calității serviciilor prestate în corespundere cu Standadele minime de calitate;
- Angajarea asistentului social;
- Asigurarea intervenției timpurii și prevenirea dizabilității;
- Instituirea unor structuri responsabile de administrarea sistemului de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități (inclusiv și în sistemul sistemului educațional);
- Susținerea financiară a copiului cu dizabilități și familiei acestuia
- Crearea atelierelor și a locurilor de muncă protejate;
- Crearea cadrului legal racordat la standardele internaționale/UE (*Legea cu privire la incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități*, *Legea cu privire la întreprinderile sociale*);
- Asigurarea accesului copiilor cu dizabilități la infrastructura socială (prin responsabilizarea APL în adaptarea mediului fizic);
- Crearea serviciilor medico-sociale le nivel de comunitate pentru copii cu dizabilități.

Vă mulțumesc pentru atenție

